ЕКОЛОГІЯ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОПТИМІЗАЦІЇ ВІДНОСИН ПРИРОДИ І СУСПІЛЬСТВА

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL IN THE OPTIMIZING SYSTEM OF RELATIONS BETWEEN NATURE AND SOCIETY

Матеріали
ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції

Materials
of III International scietific and practical conference

Частина 1 / Part 1

24-25 березня 2016 року
Україна, м.Тернопіль

March 24-25, 2016
Ukraine, Ternopil

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ФІЛІЯ ДУ «ІНСТИТУТ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ УКРАЇНИ»
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА

ЕКОЛОГІЯ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОПТИМІЗАЦІЇ ВІДНОСИН ПРИРОДИ І СУСПІЛЬСТВА

Матеріали
ІІІ Міжнародної науково-практичної
конференції

Частина І

24-25 березня 2016 року
Україна, м. Тернопіль

УДК 504:574:631.95:631.15
ББК 65.9 (4Укр)-55
Е 45

Екологія і природокористування в системі оптимізації відносин природи і суспільства : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. 24–25 березн. 2016 р. Ч. 1. – Тернопіль : Крок, 2016. – 269 с.

ISBN 978-617-692-334-3 (повне видання)
ISBN 978-617-692-335-0 (частина 1)

Збірник містить наукові доповіді III міжнародної науково-практичної конференції "Екологія і природокористування в системі оптимізації відносин природи і суспільства" (Тернопіль, 24-25 березня 2016 року) з актуальних екологічних проблем та основних технологічних, технічних і соціально-економічних напрямів їх вирішення в умовах оптимізації відносин природи і суспільства.

Редакційна колегія:
Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Дзядикевич Ю.В., д.т.н., проф.; Дусановський С.Л., д.е.н., проф.; Жукорський О.М., д.с-г.н., проф.; Іванишин В.В., д.е.н., проф.; Іващук Н.Л., д.с.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коняхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Любинський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стрішенець О.М., д.е.н., проф.; Фурдичко О.І., д.е.н., проф., академік НААН; Буряк М.В., к.т.н., доцент; Вітровий А.О., к.т.н., доцент; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Олійник О.Р., к.е.н.; Розум Р.І., к.т.н., доцент; Сава А.П., к.е.н., с.н.с.; Саєнко М.Г., к.е.н., доцент; Семенишена Н.В., к.е.н., доцент; Сеник І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Солян М.Я. к.с-г.н.; Ящук Т.С., к.с-г.н., с.н.с.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 3 від 5.04.2016 р.)

Відповідальний за випуск:
к.е.н., с.н.с., Сава А.П.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-334-3 (повне видання)
ISBN 978-617-692-335-0 (частина 1)

© Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН, 2016
© Крок, 2016

TERNOPIL STATE AGRICULTURAL EXPERIMENTAL STATION
INSTITUTE OF FEED RESEARCH AND AGRICULTURE OF PODILLYA
INSTITUTE OF AGROECOLOGY AND ENVIRONMENTAL
TERNOPIL BRANCH STATE INSTITUTION «SOILS PROTECTION INSTITUTE OF UKRAINE»
PODILIAN STATE AGRARIAN ENGINEERING UNIVERSITY
TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
LESYA UKRAINKA EASTERN EUROPEAN NATIONAL UNIVERSITY
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL IN THE OPTIMIZING SYSTEM OF RELATIONS BETWEEN NATURE AND SOCIETY

Materials
of III International scientific and practical conference

Part 1

March 24-25, 2016
Ukraine, Ternopil

Гущук Ігор
к.мед.н., доцент,
керівник науково-дослідного центру з «Екології людини»
Національний університет "Острозька академія"
м. Рівне

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АНТРОПОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ РІВНЕНЩИНИ

В наш час, вплив негативних хімічних, фізичних, біологічних та соціальних факторів середовища життєдіяльності людини в контексті збалансованого розвитку набуває все більшої актуальності. Хімічне та бактеріологічне забруднення основних об'єктів довкілля, шум, радіація та соціально-побутові умови розглядаються як важливі фактори ризику, які сприяють виникненню нових випадків соматичних хвороб, збільшенню смертності, інвалідності, що наносить великої соціально-економічної шкоди суспільству.

Всі складові довкілля Рівненської області зазнали антропогенного навантаження, що супроводжується збільшенням обсягів викидів в атмосферу та скидів у поверхневі водні об'єкти зворотних вод підприємств, накопиченням відходів усіх класів небезпеки. Основний внесок у забруднення довкілля області припадає на хімічну, деревообробну промисловість, машинобудування, електроенергетику, житлово-комунальне господарство, виробництво будівельних матеріалів. При цьому просторовий розподіл техногенного навантаження на складові навколишнього природного середовища області нерівномірний, що викликане концентрацією промислового потенціалу переважно в центральній її частині. Окремо слід звернути увагу на радіоактивне забруднення північних районів області внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Стан атмосферного повітря. Загальний обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за останні 6 років збільшився на 4 тис.т. (з 52,7 тис.т. у 2009р. до 56,7 тис.т. у 2014р.) в т.ч. від стаціонарних джерел на 1,6 тис.т., від пересувних на 2,4 тис.т. Обсяги викидів з розрахунку на 1 мешканця області зросли на 3,2 кг. (з 45,7 кг. до 48,9 кг.), щільність викидів на 1 км.2 відповідно складала 2628,3 кг. та 2828,5 кг. (+200,2кг/км^2). Основним джерелом забруднення повітря області залишається автомобільний транспорт на долю якого припадає майже 80% всіх викидів. Основними забруднювачами атмосферного повітря у 2014 році були підприємства м. Рівне (4,4 тис. т), Здолбунівського (3,07 тис. т), Рівненського (1,4 тис. т), Костопільського (0,6 тис. т), Сарненського (0,4 тис. т) та Дубенського (0,5 тис. т) районів. Найбільшими потужними стаціонарними об'єктами, що здійснюють викиди в атмосферу є підприємства: ПАТ „Рівнеазот", ТОВ „Свиспан Лімітед", ТОВ „Одек" Україна, ПрАТ „Консюмерс-Скло-Зоря", ПАТ „Волинь-цемент".

Стан водних ресурсів. У 2014 році водокористувачами області забрано з природних водних об'єктів 206,80 млн. м3 прісної води (на 22,4 млн.м3 більше ніж у 2009р.), в тому числі 164,41 млн. м3 з поверхневих джерел і 42,39 млн. м3 з підземних водоносних горизонтів (відповідно проти 132,7 та 47,2. у 2009р.). Збільшення забору відбулось за рахунок поверхневих джерел, при цьому забір води із підземних горизонтів зменшився на 10,2%. У 2014 р. в поверхневі водні об'єкти області скинуто 111,5 млн. $м^3$ зворотних вод, що на 1,1 млн.$м^3$ більше ніж у 2009 р. У складі цих вод нормативно очищених – 32,55 млн. $м^3$, неочищених – 0,008 млн. $м^3$, недостатньо очищених – 6,848 млн. $м^3$, нормативно чистих без очистки – 72,06 млн. $м^3$. Нормативно очищені зворотні води проходили очистку на очисних спорудах біологічної та механічної очистки. Найбільшими забруднювачами водних ресурсів в області (критерієм забруднення виступає обсяг скинутих недостатньо очищених та неочищених стічних вод) є підприємства житлово-комунальної сфери, які надають послуги водопостачання та водовідведення, а саме: міст Рівне, Костопіль, Березне, Острог, Рокитне, Володимирець, смт. Зарічне, Гоща, Квасилів, а також підприємства: КП «Костопільводоканал», ВАТ «Костопільський склозавод», ТзОВ «Свіспан-Лімітед», ВАТ «Рокитнесклозавод», КМКП м. Кузнецовськ, спиртзавод с. Зірне, ТзОВ «Моквинська паперова фабрика», КП «Екосервіс».

Стан грунту. Аналіз сучасного стану земельних ресурсів Рівненщини свідчить про глибоку їх деградацію, що виявляється, насамперед, у значному збільшенні площ еродованих земель. За останні 30 років площа цих земель зросла на 15 % за рахунок збільшення розмитих та сильно змитих грунтів, а також середньо змитих орних земель на схилах. Найбільш поширеними видами деградації є водна ерозія – 56 %, вітрова ерозія – 28 %, хімічна – 12 %, фізична деградація – 4 %. В північних районах області до екологічної кризи слід віднести несанкціоноване видобування бурштину.Залишається гострою проблема екологічно безпечного поводження з відходами (промисловими, побутовими та "медичними"), їх захоронення на полігонах та сміттєзвалищах, що, в переважній більшості, не відповідають санітарно-екологічним вимогам. На території області нараховується понад 1000 підприємств, установ і організацій, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням промислових та побутових відходів. Обсяг накопичення промислових відходів I-IV класів небезпеки станом на 1 січня 2015 року становить 25317,8 тис. т, у тому числі II-III класів небезпеки – 16,089 тис. т. За даними останньої інвентаризації залишки пестицидів не придатних до використання становлять 47,015 т.

Екологічна ситуація на території Рівненщини зумовлюється комплексною дією групи чинників антропогенного характеру і є вкрай напруженою та потребує подальших досліджень.

Література

1. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Рівненській області у 2014 році [Електронний ресурс] [Текст]. – Режим доступу :